

Мелешко Г.М.

аспірант кафедри комп'ютерних

систем та мереж,

Бердянський державний

педагогічний університет

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ВЕБ-ДИЗАЙНУ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ

У статті розглянуто одну з форм організації індивідуалізації навчання – самостійну роботу студентів. Пропонується виконання завдання зі створення сайту у програмі MS Word для студентів соціально-гуманітарного факультету. Тематика сайту повинна відповідати тематиці профілюючого предмету, що дає можливість студентам побачити необхідність оволодіння web-технологіями для майбутньої професії.

In the article one of forms of organization of individualization of studies is considered is independent work of students. The job processing is offered from creation of web-page in the program MS Word for the students of socially-humanitarian faculty. The subject of web-page must answer the subject of profiling object. That enables to see students the necessity of capture web-technologies in a future profession.

Актуальність. В умовах корінних змін, що відбуваються в даний час в системі вищої освіти, значно зростає роль і значення самостійної роботи при навчанні студентів у ВНЗ. Проблема організації самостійної роботи студентів завжди була у центрі уваги викладачів вищої школи, бо глибокі міцні знання і стійкі уміння можуть бути сформовані тільки в результаті самостійної роботи. Знати – це уміти застосовувати знання, які повинні бути активними, такими, що розвиваються, про це говорив В.А. Сухомлинський [1]. При такому підході знання студентів не є кінцевою метою, а слугують лише засобом для їхнього подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У попередніх дослідженнях нами були розглянуті різні підходи до визначення поняття індивідуалізації навчання. Також описано проведення констатуючого експерименту, як об'єкт індивідуалізації обрано групову роботу студентів при вивченні курсу Web-дизайн, а саме розділу: Основи HTML.

Мета. Однією із форм організації індивідуалізованої навчальної роботи є самостійна робота. Мета нашого дослідження полягає у розробці методики організації самостійної роботи при створенні сайтів за допомогою програми MS Word.

Ми вважаємо, що самостійна робота є важливим компонентом процесу формування й розкриття творчого потенціалу особистості, який надає можливість здійснення гнучкого управління навчальною діяльністю студентів, повного врахування їхніх індивідуальних здібностей, створення умов для розвитку, схильностей, інтересів та інших якостей особистості кожного студента.

У даній роботі ми розглянемо лише один з напрямів організації самостійної роботи студентів, а саме – організацію інформаційної підготовки студентів, шляхом створення сайту з тематики профілюючого предмету за допомогою програми MS Word.

Головною метою освіти в педагогічному університеті є формування у майбутніх фахівців здатності до саморозвитку, самовдосконалення, самостійної, індивідуальної, творчої роботи, оскільки саме випускникам цих ВНЗ належить виховувати й навчати учнів середньої школи. Виділимо три рівні готовності студентів до самостійної роботи:

1) низький (репродуктивний) – простота й неусвідомленість відтворюваних дій, порушення логічної послідовності їх виконання з отриманням неповного або зовсім неправильного результату, постійне втручання викладача;

2) достатній – усвідомлене, активне виконання всіх необхідних логічно послідовних дій, але тільки на евристичному рівні, з досягненням відповідного результату та частковим втручанням викладача;

3) високий – усвідомлені, в раціональній послідовності, самостійно виконані дії з досягненням високого результату та якості знань.

Розкриваючи поняття «творчий підхід», Н. Половникова доводить, що «творчість – антипод наслідування, проте наслідування – невід'ємна частина становлення пізнавальної самостійності, тому необхідна така система навчання, яка спонукає до творчого рівня учення. Серед прийомів, які застосовуються при такому навчанні, виділяється перенесення знань та вмій у нову ситуацію, «відсторонення» знань, самостійне комбінування засвоєних

прийомів у нових умовах, різностороннє бачення діалектики об'єкта» [3].

У попередніх статтях нами були розглянуті особливості організації групової форми роботи студентів при вивченні курсу Web-дизайн, а саме його розділу «Основи HTML». Ми вважаємо цей розділ базовим при вивченні Web-дизайну. Він знайомить студентів з мовою HTML (Hyper Text Markup Language – мова розмітки гіпертексту). Сучасні редактори, такі як FrontPage, DreamViewer, MicrosoftPublisher, MS Word тощо, дають змогу створювати web-сторінки методом конструювання, тобто без застосування тегів мови HTML. Вони генерують цей код автоматично.

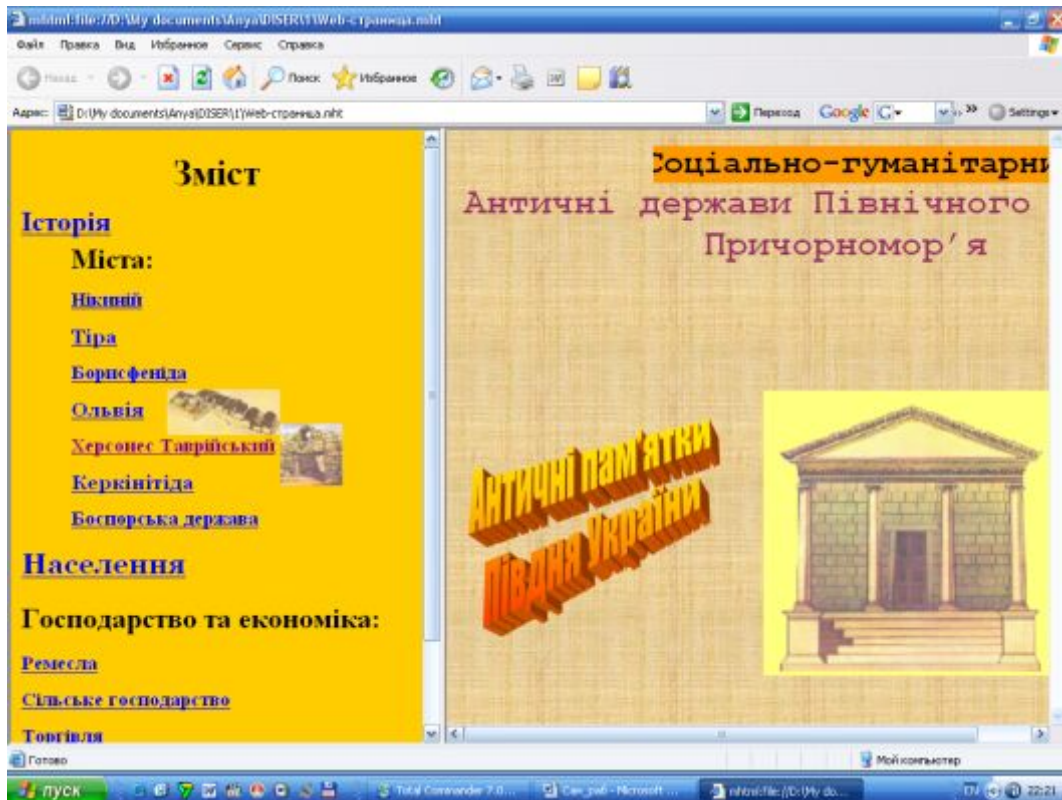
Після того, як ми сформуємо у студентів поняття тегової моделі HTML-файлу і ознайомимо їх з основами Web-дизайну та мовою HTML, можна переходити до розгляду інших способів створення web-сторінок.

Наприклад, наступною темою вивчення може бути: «Створення Web-сторінок засобами MS Word».

Ми вважаємо, що студенти можуть розвинути свої творчі здібності при створенні web-сторінки у програмі MS Word.

Наприклад, ми запропонували студентам соціально-гуманітарного факультету створити сайт «Історична сторінка», який містить два фрейми. У лівому фреймі традиційно розташувати елементи навігації: текстові гіперпосилання, а також гіперпосилання у вигляді кнопок або рисунків. Рисунки необхідно вставити з файлу чи сканера. Можна вставляти специфічні web-компоненти: елементи керування для форм, рухомі тексти, навігаційні панелі. Однак зауважимо, що розробка панелей потребує взаємодії з програмою FrontPage. Важливим аспектом є формування естетичних здібностей. Необхідно підібрати кольори таким чином, щоб вони гармонійно сполучувалися, щоб сторінка мала привабливий вигляд і була оформлена згідно правил дизайну.

Наведемо приклад роботи студента:

Рис. 1. Web-сторінка створена у програмі MS Word

Кожен студент може самостійно обрати тематику свого сайту. Викладачеві треба скласти список можливих тем, що відповідають специфіці факультету. Ця робота надає можливість виявлення творчих здібностей студентів.

Г. Щукіна показниками творчості вважає наступні: «новизну, оригінальність, відсторонення, відхід від шаблону, ломку традицій, несподіваність, доцільність, цінність» [7, 29].

При роботі з сайтом слід дотримуватись таких вимог: створювати багатосторінковий сайт з фреймами, лівий фрейм навігаційний (25 % від розміру вікна), задавати тіло у фреймах, визначати гіперпосилання на текст, а також на рисунок, робити рухомий текст, вставляти зображення, додавати елементи з WordArt.

Така робота є самостійною і творчою водночас. Наведемо показники, які покладені в основу визначення рівнів творчого підходу до навчального процесу:

- високий – самоорганізація, творчий підхід до виконання

- запропонованих завдань із досягненням високих результатів при незначному втручанні викладача;
- достатній – уміння та навички роботи на комп'ютері на евристичному рівні; утруднення у використанні теоретичних знань під час самостійної роботи; нестабільний пізнавальний інтерес до предмету, що вивчається часткове втручання викладача в навчальний процес;
  - низький – репродуктивний рівень роботи на комп'ютері; теоретичні знання на мінімальному рівні; небажання самостійно та індивідуально виконувати запропоновані завдання; відсутність інтересу до навчального процесу, систематичне втручання викладача.

Запропоноване нами завдання має високий рівень творчого підходу.

Дослідники П. Стахів і В. Коруд займалися вивченням питання організації самостійної роботи студентів у рамках комп'ютеризації навчального процесу. Ними відзначається, що навчальна інформація може подаватися відразу за всіма можливими каналами сприйняття. При цьому імітаційні зображення, слухова, візуальна інформація, різноманітні вказівки й поради суттєво спрощують самостійну діяльність студентів [5]. Недоліком використання комп'ютерів при самостійному вивченні матеріалу П. Стахів та В. Коруд називають «неефективне використання тих методико-дидактичних засобів, які забезпечують сучасні інформаційні технології, з погляду процесу навчання, а також невисокий рівень обчислювально-графічної роботи – внаслідок недосконалої форми та змісту методико-дидактичних засобів. При цьому важливим є не лише звільнення студента від «обчислювальної» роботи, а й отримання кінцевого результату та вмілого поєднання елементів проблемного навчання з імітаційними можливостями комп'ютера для формування у студентів професійного інтелекту» [5, 93].

Комп'ютер надає широкі можливості у використанні ігрових ситуацій, в організації самостійної діяльності студентів, при індивідуалізації й диференціації навчального процесу. П. Стрельников зауважує, що «активні ігрові форми навчання, які реалізуються за допомогою ЕОМ, є найскладнішою і найважчою формою навчання, яка вимагає високого рівня професійної підготовленості викладачів» [6, 45]. Оскільки відбувається інтенсивне запровадження комп'ютерних технологій в освіту, питання змісту та форм самостійної роботи студентів набувають актуальності. Практично всі програмні засоби (комп'ютерні електронні підручники, гіпертексти, експертні системи) мають певні елементи самостійної роботи. Питанням самостійної організації навчальної діяльності із застосуванням комп'ютерів займалися Б. Гершунський, В. Глушков, О. Єршов, В. Коржуков, Н. Полякова та інші. Найважливішою умовою підвищення ефективності навчального процесу є психологічна, тобто

теоретична й практична готовність студентів до самостійної роботи. Викладачі вищої школи повинні приділяти якомога більше уваги методам самостійної роботи шляхом формування культури навчальної діяльності. Складність розв'язання цього завдання вимагає постійного вдосконалення навчального процесу та, зокрема, наукового обґрунтування самостійної роботи студентів. Організація самостійної роботи студентів із застосуванням ЕОМ може розгортатися водночас за кількома напрямками. Наприклад, Н. Полякова виділяє такі:

- розробка часткових алгоритмів розв'язання типових задач;
- розробка евристичних прийомів розв'язування нетипових задач;
- розробка навчальних програм як вищий етап алгоритмізації;
- індивідуалізація самостійної роботи;
- спеціалізація самостійної роботи з урахуванням практичних потреб спеціальності (це той напрям розкриття, який ми пропонуємо в даній статті);
- розробка системи рефератів за окремими розділами лекційних курсів;
- розробка спеціальних засобів навчання;
- забезпечення спеціальною й довідковою літературою [2].

Індивідуальній формі навчання, на думку Т. Гужанової, притаманний найвищий самостійний рівень проходження й вивчення навчального матеріалу: ця форма «найбільш ефективна при виконанні робіт з метою оволодіння навичками та уміннями роботи з комп'ютерами, а також для поглиблення знань і заповнення прогалин у знаннях» [4, 129]. Формуючи знання, навички й уміння на основі активності пізнавальних процесів, необхідно виявляти вплив не лише на ці процеси, але й на індивідуально-психологічні особливості (інтерес, психічний стан, спрямування) кожного студента. При цьому найефективнішою є індивідуалізація навчального процесу, зрозуміло, при правильному, пропорційному її застосуванню. А використання комп'ютерів у такому випадку здійснює емоційно-психологічний вплив на студентів.

Проблеми, пов'язані з дослідженням методології й теорії формування особистості майбутнього вчителя, привертали до себе увагу багатьох дослідників, серед яких можемо назвати К. Абульханову-Славську, Г. Андрееву, В. Ільїна, М. Кагана. У роботах, в яких досліджується особистість викладача, значна увага приділяється питанню творчого розвитку. Творчу особистість, здатну до активної навчальної, самостійної діяльності, можна сформувати лише за умови використання елементів самостійної роботи, індивідуалізуючи при цьому навчальний процес. Про дух творчості можна говорити лише тоді, коли немає жорстких рамок у навчальному процесі.

Висновок. Зв'язок інформатики з іншими предметами (в даному випадку з історією, яка є профільюючим для соціально-гуманітарного факультету) розвиває навички використання інформаційних технологій.

Структурування і відбір інформації, вміння її подати у вигляді, зручному для вивчення та перегляду, сприяє розвитку творчих здібностей студента, активізує його діяльність, підвищує інтерес до майбутньої професії, допомагає розширити кругозір, надає можливість побачити зв'язок Web-дизайну зі своєю спеціальністю. Головним результатом у проведенні такої самостійної роботи зі студентами є не тільки оволодіння знаннями, вміннями, навичками з web-дизайну, а й те, що студенти навчаються на практиці застосовувати комп'ютер для подальшої професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Выгодский Л.С. Педагогическая психология / Под ред. В.В. Давыдова. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
2. Международная научно-практическая конференция Elbrus-97. Новые информационные технологии и их региональное развитие: Тезисы докладов. – Нальчик: Каб.-Балк. Ун-т, 1998. – 226 с.
3. Половникова Н.А. Исследование процесса формирования познавательной активности школьников в обучении. – Казань, 1976. – 198 с.
4. Посталюк Н.Ю. Творческий стиль деятельности. Педагогический аспект. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1989. – 204 с.
5. Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Колектив авторів. – К.: ІЗМН 1997. – Вип. 10 – 220 с.
6. Теоретические и прикладные проблемы компьютеризации обучения: Тезисы докл. Респ. науч.-практ. конф., окт. 1988 г. / АПН СССР и др. – Казань, 1988. – 108 с.
Щукина Г.И. Проблема познавательного интереса в педагогике. – М.: Педагогика, 1971. – 352 с.